

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

« 01 » 02 2021

Аксубаево

КАРАР

№ 33

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә сугыш вакытында һәм зур масштаблы гадәттән тыш хәлләр, аварияләр һәм һәлакәтләр вакытында һәлак булган (вафат булган) кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) һәм хайваннарның калдыкларын тиз арада күмү буенча гражданнар оборонасы чараларын планлаштыруны камилләштерү турында

«Гражданнар оборонасы турында» 12.02.1998 ел, № 28-ФЗ Федераль закон, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 06.11.2003 ел, № 131-ФЗ Федераль закон, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 26.11.2007 ел, № 804 карары белән расланган Гражданнар оборонасы турындагы нигезләмә нигезендә, һәм Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә сугыш вакытында һәм зур масштаблы гадәттән тыш хәлләр, аварияләр һәм һәлакәтләр вакытында һәлак булган (вафат булган) кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) һәм хайваннарның калдыкларын тиз арада күмүгә бәйле гражданнар оборонасы чараларын планлаштыруны камилләштерү максатларында, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы башкарма комитеты

КАРАР БИРӨ:

1.Расларга:

- Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә сугыш вакытында һәм зур масштаблы гадәттән тыш хәлләр, аварияләр, һәлакәтләр вакытында һәлак булган (вафат булган) кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) һәм хайваннарның калдыкларын тиз арада күмү буенча комиссия составы (1нче кушымта).
- Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә сугыш вакытында һәм зур масштаблы гадәттән тыш хәлләр, аварияләр һәм һәлакәтләр вакытында һәлак булган (вафат булган) кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) тиз арада күмү буенча методик рекомендацияләр (2 нче кушымта).
- Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә сугыш вакытында һәм зур масштаблы гадәттән тыш хәлләр, аварияләр, һәлакәтләр

вакытында һәлак булган (вафат булган) кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) һәм хайваннарның калдыкларын тиз арада күмү буенча комиссия турында нигезләмә. (3 нче кушымта).

2. Аксубай муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенен инфраструктура үсеше буенча урынбасары И,И,Исламовка:

- тәкъдим ителгән методик рекомендацияләр нигезендә, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә сугыш вакытында һәм зур масштаблы гадәттән тыш хәлләр, аварияләр, һәлакәтләр вакытында һәлак булган (вафат булган) кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) һәм хайваннарның калдыкларын тиз арада күмү буенча чаралар үтәү планнарын эшләргә, килештерергә һәм расларга.

3. Аксубай муниципаль районы Башкарма комитетының ГХАТ бүлеге житәкчесе С. Г. Крайновага әлеге карарны комиссия әгъзаларына житкерергә.

4. Әлеге карарны Аксубай муниципаль районының рәсми сайтында (<http://aksubayevo.tatarstan.ru>) урнаштырырга һәм хокукый мәгълүматның рәсми порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) бастырып чыгарырга.

5. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотам.

Аксубай муниципаль районы
Башкарма комитеты житәкчесе,
Аксубай муниципаль районы
Гражданнар оборонасы житәкчесе

С.Ю.Зайцев

Аксубай муниципаль районы
 Башкарма комитеты житәкчесе -
 Аксубай муниципаль районы
 Гражданнар оборонасы
 житәкчесе «01» 02. 2021ел, № 33
 карары белән расланган
 1 нче кушымта

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы
 территориясендә сугыш вакытында һәм зур масштаблы гадәттән тыш хәлләр,
 аварияләр, һәлакәтләр вакытында һәлак булган (вафат булган) кешеләрнен
 мәетләрен (жәсәдләрен) һәм хайваннарның калдыкларын тиз арада күмү буенча
 комиссия составы

№	Ф.И.А.	Вазыйфасы
1.	Комиссия рәисе	Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе
2.	Комиссия рәисе урынбасары	Аксубай муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенен инфраструктур үсеш буенча урынбасары –
3.	Сәркәтип	Аксубай муниципаль районы Башкарма комитетының ГХАТ бүлгеге башлыгы
4.	Комиссияләр	Аксубай муниципаль районының Финанс һәм бюджет палатасы рәисе.
5.	Комиссия әгъзалары	Аксубай муниципаль районы Советының мобилизацион эш буенча башлыгы ярдәмчесе.
6.	Комиссия әгъзалары	«ТР ФЯКХ 11нче отряды» ФДКУ 102 ЯКБ башлыгы (киләшү буенча).
7.	Комиссия әгъзалары	Татарстан Республикасы буенча «Роспотребнадзор» идарәсенен Нурлат, Аксубай, Әлки, Чирмешән һәм Нурлат бүлгегенен баш белгече (киләшү буенча).
8.	Комиссия әгъзалары	Россия Эчке эшләр министрлыгының Аксубай муниципаль районы буенча бүлекчәсе башлыгы (киләшү буенча).
9.	Комиссия әгъзалары	Аксубай муниципаль районының Авыл хужалыгы һәм азык- төлек идарәсе башлыгы (киләшү буенча).
10.	Комиссия әгъзалары	«Аксубай үзәк район хастаханәсе» ДАССУ баш табибы (киләшү буенча)
11.	Комиссия әгъзалары	«Агрофирма» ЖЧЖ башлыгы (киләшү буенча).
12.	Комиссия әгъзалары	«Татавтодор» ААЖ Аксубай филиалы башлыгы (киләшү буенча)

13.	Комиссия әгъзалары	Чирмешән һәм Аксубай районының хәрби комиссары (килешү буенча).
14.	Комиссия әгъзалары	«Нурлат жылылык челтәрләре» АЖ башлығы (килешү буенча)
15	Комиссия әгъзалары	Аксубай муниципаль районының мөлкәт һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы рәисе
16	Комиссия әгъзалары	Дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәтенен Татарстан Республикасы буенча идарәсенәң Аксубай бүлегә башлығы (килешү буенча)
17	Комиссия әгъзалары	«Аксубай район дәүләт ветеринария берләшмәсе» ДБУ башлығы (килешү буенча)

Аксубай муниципаль районы
Башкарма комитеты житэкчесе -
Аксубай муниципаль районы
Гражданнар оборонасы
житэкчесе «01» 01. 2021 ел, № 33
карары белән расланган
2 нче кушымта

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә сугыш вакытында һәм зур масштаблы гадәттән тыш хәлләр, аварияләр һәм һәлакәтләр вакытында һәлак булган (вафат булган) кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) тиз арада күмү буенча методик рекомендацияләр

1. Гомуми нигезләмәләр.

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә сугыш вакытында һәм зур масштаблы гадәттән тыш хәлләр, аварияләр һәм катастрофалар вакытында һәлак булган (вафат булган) кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) тиз арада күмү буенча методик рекомендацияләр «Жирләү һәм жирләү эше турында» 12.01.1996 ел, № 8-ФЗ, «Халыкның санитар-эпидемиология иминлеге турында» 30.03.1999 ел, № 52-ФЗ Федераль закон нигезләмәләре һәм таләпләре, «Гражданнар оборонасы турында» 12.02.1998 ел, № 28-ФЗ, Россия Федерациясе Баш дөүләт санитар табибының «Зиратларны, биналарны һәм жирләү өчен билгеләнгән корылмаларны урнаштыруга, урнаштыруга һәм карап тотуга гигиеник таләпләр СанПин 2.1.1279-03» санитар кагыйдәләренә һәм нормаларны гамәлгә кертү турында» 8.04.2003 ел, № 35 карары нигезендә эшләнә.

Методик рекомендацияләрдә Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә сугыш вакытында һәм зур масштаблы гадәттән тыш хәлләрдә, аварияләрдә һәм катастрофаларда һәлак булган (вафат булган) кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) жирләүне (күмүне) оештыру буенча гомуми таләпләр бәян ителде.

Методик рекомендацияләр жирле үзидарә органнарына, гражданнар оборонасы өлкәсендәге мәсьәләләренә хәл итүгә вәкаләтле гражданнар оборонасы житәкчеләренә, Аксубай муниципаль районы территориясендә кеше мәетләрен һәм хайваннарның калдыкларын тиз арада күмүне оештыру буенча чаралар планын эшлэгәндә ярдәм күрсәтү өчен билгеләнгән. Методик рекомендацияләр жирле үзидарә органнарына, гражданнар оборонасы өлкәсендәге мәсьәләләренә хәл итүгә вәкаләтле гражданнар оборонасы житәкчеләренә, Аксубай муниципаль районы территориясендә кеше

мәетләрән һәм хайваннар үләксәләрен тиз арада күмүне оештыру буенча чаралар планын эшләгәндә ярдәм күрсәтү өчен билгеләнгән.

Методик рекомендацияләренең нигезләмәләре тәкъдим итү характерына ия һәм зур масштаблы гадәттән тыш хәлләр килеп чыкканда һәм хәрби гамәлләр алып барганда мөмкин булган (фаразлана торган) хәлләрне исәпкә алып дифференциацияләнгән кулланыла.

Методик рекомендацияләр патологоанатомик тикшерү, һәлак булганнарның мәетләрен идентификацияләү, үлемне дәүләт теркәвенә алу, санитар-гигиена нормаларын үтәү, мәетләрне күмү урыннарына илтү, жирләү, кремация, йолаларны үтәү (мөмкин булганча), күмелгән вакытта оперативлык, кешелеклелек мәжбүри дип фаразлай.

Гражданнарның хезмәтләренең тулы исемлеген алуға хокукларының башка гарантияләре катгый вакытлы кысалар һәм шартлар аркасында чикләнә.

2. Терминнар һәм билгеләү

Жирләү (күмү) - кеше үлгәннән соң мәетен (жәсәдләрен) жирләү буенча санитар һәм башка таләпләргә каршы килми торган горейф-гадәтләр һәм традицияләр нигезендә йола гамәлләре. Жирләү мәрхүмнең мәетен (жәсәдләрен) жирләү юлы белән (кабергә, тугандаш каберенә күмү) башкарыла.

Жирләү (күмү) урыннары – һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләрен) күмү өчен этик, санитар һәм экологик таләпләр нигезендә зиратлар кору өчен бүлеп бирелгән жир участкалары.

Жирләү (күмү) урыннары, нинди булуына карап, дәүләт һәм муниципаль, горейф – гадәт буенча - ижтимагый, дин һәм хәрбиләргә бүленә.

Кремация-мәетләрне аерым мичләрдә яндыру, үлгән кешеләрнең мәетләрен утка тапшыру, теге яки бу жирләү йоласын үтәп жирләүнең бер төре.

Һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләрен) жирләү (күмү) халыкны санитар-гигиена һәм эпидемиягә каршы тәэмин итү чараларының бер өлеше булып тора, йогышлы авырулар таралуны булдырмау һәм яшәү өчен уңай шартлар тудыру максатыннан гамәлгә ашырыла.

3. Эшләрне башкару тәртибе.

Һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләрен) жирләү (күмү) Россия Федерациясенең гамәлдәге законнары нигезендә һәм санитар һәм башка таләпләргә каршы килми торган милли горейф-гадәтләргә һәм традицияләргә исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

Һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләрен) жирләүне (күмүне) оештыру, аларны табу урыннарын билгеләү, аларны алу һәм беренчел эшкәртү, тану, документлаштыру, жирләү (күмү) урыннарын сайлау, аларга илтү һәм һәлак булучыларны күмү буенча эшләр башкаруны күздә тоту.

Әлеге эшләр жирле үзидарә органнары һәм оешмалар тарафыннан район башкарма хакимиятенә кызыксынган органнары белән тыгыз хезмәттәшлектә оештырыла.

Тиешле санитар-эпидемиологик нәтижәгә ия Күпләп күмелгән участокларда һәлак булган (вафат булган) кешеләрне күмү жирләү командалар (төркемнәр) көчә белән башкарыла. Эшләрне башкаруга жирле халык арасыннан төркемнәр ирекле рәвештә җәлеп ителә.

Һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләрен) эзләү, чыгару, беренчел эшкәртү һәм күмү буенча командаларның (төркемнәрнең) шәхси составының эш дәвамлылығы 6 сәгаттән артмаска тиеш. Һәр бер сәгат эшлэгәннән соң, төркемнәргә 20 минутлык ял оештырыла.

Күпләп күмелгән урынга якин урында дезинфекция чаралары белән тәмин ителгән киём һәм аяк киёмә юдыру пунктлары ачыла. Эшләр тәмамлангандан соң, киёмнәрне алыштыру белән шәхси составына көн саен юу оештырыла һәм тәмин ителә.

4. Һәлак булганнарның мәетләрен эзләү, чыгару һәм беренчел эшкәртүне оештыру.

Разведка барышында жирле халыктан сораштырулар мәгълүматлары буенча, рәсми органнар һәм гражданныр гаризалары буенча, шулай ук өемнәрне сүткәндә, жирлекне, биналарны һәм корылмаларны, подвалларны да кертеп, визуаль караганда һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләрен) күмү буенча командалар (төркемнәр) көчә белән һәлак булчуыларның мәетләрен (жәсәдләрен) эзләү башкарыла,

һәлак булчуыларны оешкан төстә һәм планлы рәвештә эзләү максатыннан, торақ пунктлар, икътисад объектлары һәм якин-тирә жир территорияләре эзлекле рәвештә тикшерелә торган участокларга (зоналарга, секторларга) бүленә.

Һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләрен) табу урыннарын күмү буенча команда (төркем) башлыгы тарафыннан күзәтү, узелы, җентекле һәм танып белү фотога төшү, жирдә озак вакытка исәпләнгән ориентирларга бәйле мәетләрне (жәсәдләрне) табылу урыннарының урнашу схемаларын төзү юлы белән теркәлә.

Озак вакытлы ориентирлар астында, вакыт дәвамында шактый үзгәрешләргә дучар булмаган, жир рельефы элементлары, магистраль автомобиль (тимер) юллары, юлүткәргеч элементлары һ.б. аңлашыла.

Биналар һәм корылмаларның, подвал һәм башка тирәнрәк биналарның өемнәрәннән һәлак булган кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) чыгару авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр алып баруга җәлеп ителә торган көчләре белән аларны табудан, өемнәрне сүтүдән, яңа төзелеш майданчыкларын эзерләүдән, жимерелгән биналарны һәм корылмаларны төзекләндерүдән һәм ремонтлаудан соң гамәлгә ашырыла.

Һәлак булган мәетләрен (жәсәдләрен) һәм якин-тирә урыннарда, биналар һәм корылмаларны миналашуында шикләнгән очракта, җитәкчә (башлык) командасы буенча эшләр туктала, чикләү куела һәм күмелү буенча команда (төркем) пиротехнигы

чакырыла. Эш житәкчесенә (башлыгына) разминированиенен тәмамлануы турында пиротехнигы докладыннан соң яңартыла.

Һәлак булганнарның мәетләрен беренчел эшкәртү, кирәк булган очракта, аларны тану һәм жирләү (күмү) урыннарына илтү өчен шартлар тудыру максатыннан башкарыла.

5. Һәлак булганнарның мәетләрен танып белү.

Мәетләрне (жәсәдләрне) тану һәлак булган гражданның шәхесен билгеләү максаты белән башкарыла. Һәлак булган кешеләрнең мәетләре (жәсәдләре) буенча шәхесләрен билгеләү өчен күмү буенча команда (төркем) башлыгы күзәтү, узелы, жентекле һәм танып белү фотога төшүне, шулай ук шартлар мөмкинлек бирсә, мәетләрне дактилоскопияләүне оештыра.

Һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләрен) карау медицина хезмәткәре барында хокук саклау органнары хезмәткәрләре тарафыннан башкарыла.

Шул ук вакытта һәлак булганының женесе, якынча яше билгеләнә. Аның гәүдәләнешә, чәч төсә, күз төсә, характерлы сынамышлар һәм аларның урнашу урыннары (татуировкалар, операцияләрнең эзләре, жәрәхәтләре, ампутияләр, физик житешсезлекләр, тешләрнең торышы һәм аларны протезлау тасвирламасы) тасвирлана. Баш Баш әйләнә-тирәлегә үлчәнә. Сүзлек портреты системасы буенча тышкы кыяфәтне тасвирлау бирелә.

Киём тасвирлаганда аерым билгеләр, материал, төс, рәсем характеры, фасон, күләме, фабрика тамгалары, пычрану һ.б. күрсәтелә. Мәет янында һәм аның киёмәндә (корал, документлар, кәгазь тәймәләре, ачкычлар, юл билетлары һ.б.) табылган әйберләр, шулай ук кыйммәтләр һәм акча жыела һәм сурәтләнә. Мәрхүмнең шәхси әйберләре һәм кыйммәтләре аерым пакетка жыелырга тиеш. Әгәр теге яки бу кирәк - яракның билгеле бер затка туры килүенә карата шик булса, хокук саклау органнары хезмәткәре бу хакта тану беркетмәсендә күрсәтә. Пакетка мәетнең номеры күрсәтелгән бирка беркетелә. Пакетка мөһер сугыла һәм һәлак булганнарның әйберләре өчен махсус билгеләнгән урында саклана.

Һәлак булганнарның шәхесләрен билгеләү өчен, шәхесне раслаучы документлардан тыш, урында табылган хатлар, язу кенәгәләре, фоторәсемнәр һәм башка материаллар кулланыла. Хәл мөмкинлек биргән очракларда, шәхесне билгеләү мәетне мәетнең туганнарына, күршеләренә, хезмәттәшләренә һәм үлгән кешенең яшәү һәм эш урыны буенча башка затларга тануга кую юлы белән үткәрелергә мөмкин.

6. Жирләү урыннарына һәлак булганнарның мәетләрен илтүне оештыру.

Һәлак булган (вафат булган) мәетләрне жирләү урыннарына илтү һәм ташу әзерләнгән мәйданчыклардан, морглардан һәм мәетләрне саклаудан, жирләүгә рәсмиләштерелгән документлар белән кыска вакыт эчендә гамәлгә ашырыла.

Һәлак булган урында табиб һәм хокук саклау органнары хезмәткәре үлгән кешенә үлеменә сәбәбе ачыклана. Моргта табиб-патологоанатом тарафыннан үлү турында табиб таныклығы рәсмиләштерелә.

Гражданлык хәле актларын теркәү органнары, табиб таныклығы нигезендә, үлем турында дәүләт (герб) таныклығын бирә, ул мәетне жирләү урынына, кремациягә озата баручы туганнарына бирү өчен нигез булып тора.

Һәлак булган (вафат булган) кешеләрне жирләү урынына күчерү күмү буенча команданың (төркемнәрнең) штат автотранспорты белән медицина хезмәте белгечләре контролендә башкарыла. Кирәк булганда, азык-төлек чималын һәм азык-төлек продуктларын китерми торган башка ведомстволар автотранспортынан файдалану рөхсәт ителә. Һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләрен) ташу өчен билгеләнгән автотранспорт махсус жиһазландырылырга һәм тиешле билгеләмәләр (язулар) булырга тиеш. Транспорт чараларына аерым билгеләр Юл хәрәкәте куркынычсызлыгы дәүләт инспекциясенә тиешле органнары тарафыннан бирелә. Һәлак булган (вафат булган) кешеләрне ташу һәм күмү тәмамлангач, транспорт кулланылырга рөхсәт ителгән дезинфекция чаралары белән мәжбүри рәвештә эшкәртелергә тиеш. Дезинфекциядән соң штаттан тыш авария-коткару формироваиеләре көче белән автотранспортка санитар-эпидемиологик һәм дозиметрик контроль үткәрелә.

7. Һәлак булган кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) жирләү урыннарын сайлау һәм жиһазлау.

2.1.1279-03 СанПиН нигезендә, жирле үзидарә органы житәкчесе масса-күләм жирләү (күмү) өчен урыннар сайлау һәм бүлеп бирү эшен башкара. Жирләү өчен участкалар коры, ачык, иң яхшысы урманнар һәм агачыклар читлегендә сайлана.

Жирләү өчен участок күләмен билгеләгәндә, төзелеш нормалары һәм норматив кагыйдәләре белән билгеләнгән нормативтан чыгып эш итәргә кирәк - 1000 үлгәнгә 0,01 гектардан да ким түгел, торак пунктларга һәм торак кварталларга кадәр ара 300 метрдан да ким булмаска тиеш. Жирләү территориясе соңрак периметр буенча киртәләп алынырга тиеш.

Жирләү урыны алдыннан мәетләрне (жәсәдләрне) илтү һәм бушату өчен мәйданчык каралырга тиеш. Жирләү урыннары янында хәрби хөрмәт һәм башка дини йолаларны бирү өчен мәйданчыклар каралырга тиеш.

Күп-күләм жирләү өчен жир кишәрлеге түбәндәге таләпләргә туры килергә тиеш:

- торак пунктка каршы якка, ачык сулыкларга, шулай ук халык эчә торган суларны хужалык-эчәргә яраклы максатларда куллана торган жирләргә ия булу;
- жир өслегеннән 2,5 метрдан да ким булмаган грунт сулары яту дәрәжәсе булырга һәм су басканда су басмаска кирәк;
- 1,5 метр тирәнлектә һәм түбәнрәк, туфракның дымлылыгы якынча 6-18 % булган коры күзәнәк туфракка ия булу (комсу, комлы);
- кабер төбе грунт сулары дәрәжәсеннән 0,5 метрга югарырак булырга тиеш.

Территорияларда жирләү (күмү) урнаштыру рөхсәт ителми:

- су белән тәэмин итү чыганагын, минераль чыганакны санитар саклау зонасының беренче һәм икенче поясы, курортны санитар саклау округының беренче зонасы;

- карсталган, нык ярыкланган токымнарның өслегенә һәм су күтәрүче горизонтларның чокып чыгу урыннарына чыгу белән;

- халык тарафыннан хужалык-көнкүреш ихтыяжлары, коену һәм мәдәни-көнкүреш максатлары өчен файдаланыла торган күлләр, елгалар һәм башка ачык сулыклар ярларында;

- жир өстеннән 2,0 м дан да кимрәк ераклыкта дучар ителгән грунт сулары ятмалары, шулай ук су баса торган, төшкән һәм ишелгән урыннарда, сазланган территорияларда.

Торак биналар, су белән тәэмин итү чыганаклары янында, предприятиеләр территориясендә, шәхси бакчаларда, шәһәрләрдә һәм ишегалларында жирләү өчен урыннар бүлеп бирергә кирәк түгел. Окопларда, траншеяларда, бүрәнкәләрдә һәм торак пунктлардан ерак урыннарда жирләү тыела.

Кешеләр күпләп һәлак була торган урыннарны тапканда, аларны жирләү (күмү) тугандаш каберлегендә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

Тугандаш каберләрендә күмүне түбәндәге шартларны үтәп башкарырга кирәк:

- тугандаш кабере күләме һәр мәеткә 1,2 кв. метрдан да ким булмаган майдан исәбеннән билгеләнә;

- бер тугандаш каберенә 100дән дә артык булмаган мәетне күмәргә мөмкин (тиешле вәкаләтләре булган жирле үзидарә органнары житәкчеләренең махсус карары белән бу сан арттырылырга мөмкин);

- мәетләрне минеральләштерүне тизләтү өчен тугандаш каберләре көнендә канавкалар һәм йоттыргыч кое оештырыла, шулай ук кабернең төбеннән алып өскә кадәр вентиляция каналы салына;

- мәетләрне ике рәткә салырга рөхсәт ителә, шул ук вакытта түбән рәт 0,5 м биеклектәге жир белән күмелә, тирәнлегә ике дәрәжәдәге күмелгән вакытта 2,5 метрдан да ким булмаска тиеш.;

- берничә дәрәжәдәге кабаннарны урнаштырганда, алар арасында вертикаль һәм горизонталь буенча ара 0,5 метрдан да ким булмаска тиеш һәм чыршы һәм чыбык-чыршы ботакларын жәеп, жир катламы белән тутырылырга тиеш (югары рәттәге табутлар аскы рәттәге табышлар арасындагы арадашлык өстендә урнаштырыла);

- өске рәттән жирнең өслегенә кадәр катлам 1 метрдан да ким булмаска тиеш;

- кабер өеме 0,75 метрдан да ким булмаган биеклектә эшләнә.

Табутларның саны, тирәнлегә һәм жирләү дәрәжәләре жирле климат шартларына һәм грунт сулары яту биеклегенә карап билгеләнә. Табутларсыз күмелгән вакытта дәрәжәләренең саны арттырылырга мөмкин.

Авыр йогышлы авырулар аркасында вафат булган авыруларның мәетләрен жирлөгәндә (күмгәндә) аларны дезинфекцияләү мәжбүри. Моның өчен мәет 5 процентлы лизол эремәсе яки 10 процентлы хлор известь эремәсе белән тутырылган

тукымага әйләндерелә. Табут тыгыз тупланган булырга тиеш, аның төбенә 2-3 см калынлыктагы хлор известь катламы салына.

Химик (радиоактив) зарарлануга дучар булган кешеләрнең мәетләрен жирләгәндә (күмгәндә) әйләнә-тирә мохитне агулаучы, авария химик яктан куркыныч (радиоактив) матдәләр белән зарарлануга юл куймый торган шартлар үтәлергә тиеш. Югары радиация фонына ия булган һәлак булган (вафат булган) затларны жирләү радиацион куркынычсызлык мәсьәләләре буенча Россия Федерациясе законнары нигезендә, зиратның махсус бирелгән участкаларында рөхсәт ителә. Каберләренә тирәнлеге һәм алар арасындагы ераклык шактый зур булырга тиеш, Жир өслеге куркыныч чикләрдә зарарлануга юл куймас өчен. Жирләнгәннән соң жир өслегенә күмелгән урын өстендә вакытлы химик һәм дозиметрик контроль үткәргә кирәк.

Кремациядән соң жәсәдләренә (мәрхүмнәрнең туфрагын) жирләү күмү урналарында, шурфларда, кабергә сибү ысулы белән башкарыла. Тугандаш кабергә урналарны үлгәннәрнең көле белән жиргә, колумбарий диварларына яки зиратлар территориясе коймалырына, мемориаль корылмаларның терәк диварларына, зиратлардагы башка саклагыч урналарга жирләүгә рөхсәт ителә.

Крематорийның (кремацион мич) үткәерү сәләте бер кремациягә уртача бер сәгать исәбеннән билгеләнә.

Һәйкәлләр, мемориаль корылмалар һәм тугандаш каберлегендәге декоратив скульптураны күмелгән урыннардан читтә урнашкан участкаларда урнаштырырга киңәш ителә. Мондый архитектура объектлары өчен өстәмә урыннар резервларга кирәк. Һәлак булган (вафат булган) кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) тартып алу, күчерү һәм янадан жирләү тиешле санитар-эпидемиология бәяләмәсе булган очракта гына башкарма хакимиятнең тиешле органнары яки жирле үзидарә органнары карары буенча гына мөмкин.

Бер елдан иртәрәк жирләү киңәш ителми.

8. Күмелгән урыннарны теркәү һәм исәпкә алу.

Һәлак булган кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) жирләү (күмү) тәмамланганнан соң, жирләү урыннары, каберлекләр, аларның урнашу схемалары һәм жайланмалары кыскача тасвирланган, шулай ук исемлекләр акт буенча жирле хакимият органнары вәкилләренә яисә хәрби комендантка тапшырыла.

Масса күләм жирләүләренә теркәү һәм исәпкә алу авыл жирлекләренен (зиратларның) жирләнү кенәгәсендә һәм кире кайтарылмый торган югалтуларның алфавит кенәгәсендә гомуми нигезләрдә башкарыла, аларда тугандаш каберләрендә жирләү өчен участок номерлары билгеләнгән. Жирләү урыннары зур масштабтагы топографик картага кертелә, ул авыл жирлекләренен (зиратларның) жирләнгән кенәгәсе белән беррәттән саклана.

Танылмаган мәетләренә (жәсәдләренә) кабере урыннары зур масштабтагы гомуми топографик картага кертелә, шул ук вакытта картада, кабер билгесеннән унда, «Н» хәрефе (танылмаган мәетләр) языла. Бер кабердә танылмаган берничә мәет (жәсәдләр)

күмелгән булса, «Н» хәрефе астында кире кайтарылмый торган югалтуларның алфавит китабы буенча мәетләрнең номерлары күрсәтелә.

Танылган мәетләрнең (жәсәдләрнең) каберләре урыннары алфавит кенәгәсендә вафат булган кешеләрнең номерлары язылган күрсәткечләр, шулай ук һәлак булучыларның фамилияләре, инициаллары һәм аларның һәлак булу вакыты белән билгеләнә.

аларга алфавит кенәгәсе буенча вафат булган кешеләрнең мәетләренең номерлары язылган күрсәткечләр белән билгеләнә,

Жирләү эшләре башкарыла торган территориядәге авыл жирлегә башкарма комитеты өч нөсхәдә акт төзи, анда күрсәтелә:

- жирләү датасы;
- жирләүнең теркәү номеры;
- жирләү участогы номеры;
- жирләнгән мәетләр саны;
- үлү турында таныклык номеры, аны бирү датасы, аны биргән орган исеме - һәр жирләнгән кешегә
 - улган патологоанатомология бүлегенең номеры;
 - мәрхүмнең (жәсәднең) теркәү номеры;
 - һәлак булганның (вафат булган) фамилиясе, исеме, әтисенең исеме;
 - аны табу адресы һәм яшәү урыны адресы;
 - һәлак булганның (вафат булган) туган көне һәм женесе.

Актның беренче нөсхәсе зират администрациясенә тапшырыла. Актның икенче нөсхәсе жирле үзидарә органнары архивына керә. Актның өченче нөсхәсе Татарстан Республикасы Сәламәтлек саклау министрлыгы органнарына тапшырыла.

Һәлак булганнарның (вафат булганнарның) танылмаган мәетләренә күмгәндә, аларны исәпкә алу шул ук схема буенча, бары тик паспорт мәгълүматларыннан башка гына башкарыла.

9. Һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләрен) күмү буенча командаларны (төркемнәрне) туплау тәртибе һәм шартлары.

Һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләрен) күмү буенча командалар санын (төркемнәрне) билгеләү һәм аларның башлыкларын билгеләү, мөмкин булган эш күләмнәреннән һәм аларны башкару срокларыннан чыгып, районның гражданнар оборонасы житәкчесе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләрен) күмү буенча командаларның (төркемнәрнең) граждан персоналы әлегә бурычны үтәү йөкләнә торган районның жирле үзидарә органы белән килешү буенча, ирекле рәвештә сайлап алына.

Белгечләр-медиклар һәм хокук саклау органнары хезмәткәрләре районның жирле үзидарә органы белән килештереп һәлак булган кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) күмү буенча команда (төркем) составына кертелә, сугыш вакытында - күмүне оештыручы район гражданнар оборонасы Житәкчесе боерыгы нигезендә.

әлеге бурычны үтәү йөкләнә торган районның жирле үзидарә органы белән килешү буенча

10. Мәетләрне тиз арада күмү чараларын финанслау.

Тугандаш каберләрендә күмүне, кремацияне һәм **хәрби** хәрәкәтләр һәм зур масштаблы катастрофалар корбаннарын күмүне оештыру эшләрен финанслау, шулай ук жирләү урыннарын карап тотуны финанслау, һәйкәлләрне урнаштыру, мемориаллар булдыру федераль органнар, Татарстан Республикасы бюджеты, жирле бюджет бюджетлары хисабына чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

11. Тыл һәм матди-техник тәмин ителеш.

Һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләрен) күмү буенча эшләрне башкару өчен жәлеп ителә торган шәхси состав тәмин ителә:

- транспорт, инженер техникасы һәм инструмент белән;
- өстәмә туклану;
- резин итекләр һәм резин перчаткалар, резин (киселгән) фартук (гомум хәрби саклагыч комплект белән алыштырылырга мөмкин), респиратор, күзлек белән;
- подмена фондның эш киеме белән тәмин итү;
- дезинфекция чаралары;
- мунча-кер юу хезмәт күрсәтү.

12. Медицина белән тәмин итү.

Һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләрен) жирләү эшләрен медицина белән тәмин итү штаттан тыш авария-коткару формированиеләре бүлекчәләренең штаттагы медицина составы тарафыннан оештырыла һәм гамәлгә ашырыла.

Медицина белән тәмин итүнең төп бурычлары булып тора:

- һәлак булган кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) күмү буенча эшләрне башкаруга яраклылык буенча шәхси составны медицина тикшерүен оештыру һәм үткәрү;
- эшләрне үткәрү барышында алынган яраларда һәм авыруларда медицина ярдәменә барлык төрләрне күрсәтү;
- эшләрне оештыру һәм күмү кагыйдәләрен үтәү, шулай ук урнаштыру, су белән тәмин итү, туклану, шәхси составка мунча-кер юу хезмәте күрсәтү шартлары буенча санитар-гигиена контролен тәмин итү ;
- бүлекчәләрен һәм шәхси составны дару һәм дезинфекция чаралары белән тәмин итү, аларны куллануның дөреслеген контрольдә тоту.

Һәлак булганнарның мәетләрен жирләүгә (күмүгә) санитар күзәтчелек алып барганда контроль башкарыла:

- тугандаш каберләре өчен урыннар сайлаганда һәм күмү кагыйдәләрен үтәгәндә санитария-гигиена таләпләрен үтәү;

- һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләрен) жирләгән вакытта дезинфекция чаралары үткәру, шулай ук халык сәламәтлеге өчен куркыныч материалларны күмүнең дәрәсләген тикшерү;

- зарарлану һәм жирләү (күмү) учакларын санитар чистартучы бүлекчәләреннән шәхси составы, махсус киём булу һәм эш тәмамланганнан соң аны юдыруны оештыру.

Эшләр башлану алдыннан шәхси составны медицина тикшерүе үткәрелә, аның барышында авырулар, шулай ук физик һәм психологик житешсезлекләр булган затлар ачыклана. Мондый затлар эшләрен башкаруга рөхсәт ителми.

Эшләр барышында эш башкарылган урынга турыдан-туры якин урында табиб (фельдшер) кизү тора, санитария транспортының әзерлеге тәмин ителә.

Эшләр тәмамланганнан соң шәхси составның медицина һәм психологик реабилитациясе буенча чараларны билгеләнгән тәртиптә уздыру тәмин ителә.

13. Мәетләрен тиз арада күмү чараларын планлаштыру.

Сугыш вакытында мәетләрен тиз арада жирләү чараларын үтәү һәм әлеге Методик рекомәндацияләреннән 2-6 пунктлары буенча шартларны үтәү өчен районда кешеләр мәетләрен һәм хайваннарны калдыкларын тиз арада күмүне оештыру буенча чаралар планы (алга таба - План) эшләнә.

План муниципаль район картасында 2 нөсхәдә, аңлатма язучылары белән эшләнә.

Картада:

- торақ пунктларның чикләре һәм аларның проект төзелеше чикләре, аеруча мөһим һәм беренче категорияле гражданныр оборонасы объектлары булган торақ пунктлар, халыкны эвакуацияләү һәм гражданныр оборонасы көчләрен күрсәтү буенча төп маршрутлар бүленә.;

- гомуми мәгълүматлар кертелә: торақ пунктлар тирәсендә мөмкин булган жимереклекләр зоналары, катастрофик су басу зоналары, мөмкин булган химик зарарлану зоналары, мөмкин булган куркыныч һәм көчле радиоактив зарарлану зоналары, мөмкин булган массакүләм янгыннар зоналары, идарәнән запас пунктлары, гражданныр оборонасы идарәсе органныр урнашу урыннары, шулай ук гражданныр оборонасы идарәсенән тиешле органны һәм жирле шартлар өчен кирәклеккә исәпкә алып, башка мәгълүматлар.

Карталарга гомуми мәгълүматлардан тыш түбәндәгеләр бирелә:

- эпидемиологик һәм эпизоотик мөнәсәбәтләрдә куркыныч районнар;
- масса-күләм жирләү өчен билгеләнгән жир кишәрлекләре чикләре;
- ритуаль хезмәтләр яки жирләү командалары көчләрен урнаштыру урыннары;
- хастаханәләреннән патологоанатомия бүлекләре (моргла);
- һәлак булганнарның (вафат булганнарның) жыю урыннары;
- һәлак булганнарның (вафат булганнарның) күмелгән урыннарга илтү маршрутлары;
- башка белешмә мәгълүматлар.

Карта масштабы югарыда күрсәтелгән һәм башка мәгълүматлар килү мөмкинлеген тәмин итәргә тиеш. Уң як түбән почмагында шартлы билгеләмәләр бирелә.

Аңлатма язуында күрсәтелә:

- районда халыкның гомуми саны;
- һәр торак пунктта халык саны;
- радиоактив зарарлану зоналарының гомуми майданы, шул исәптән куркыныч һәм көчле зарарлану зоналарының гомуми майданы һәм аларга элгә торган халык саны;
- авария химик куркыныч матдәләр белән зарарлану чыганакларының саны һәм мөмкин булган гомуми майданы, аларга элгүче халык саны һәм аның якынча югалтулары;
- халыкның һәм гражданнар оборонасы көчләренән масса-күләм зарарлану коралынан һәм гади жиңелү чараларынан планлаштырылган гомуми (шул исәптән кире кайтарылмый торган) югалтулары һәм санитар югалтулары;
- масса-күләм янғыннарның гомуми майданы;
- катастрофик су басуның һәр зонасы характеристикасы (майданы һәм анда яшәүче халык саны);
- ритуаль хезмәтләр яки жирләү командалары составы;
- масса-күләм жирләү өчен билгеләнгән жир кишәрлекләренән характеристикалары;
- масса-күләм жирләүне тәмин итү өчен билгеләнгән матди-техник чараларның номенклатурасы һәм күләме;
- масса-күләм жирләү чараларын үтәү тәртибе;
- вакытлы күрсәткечләр;
- кызыксынган структуралар белән хезмәттәшлекне оештыру;
- белешмә мәгълүматлар.

Планда ТР Гадәттән тыш хәлләр министрлығының Аксубай муниципаль районы буенча идарәсе, районның гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү һәм янғын куркынычсызлыгын тәмин итү комиссиясе, ГО коммуналь-техник, медицина, инженер, транспорт хезмәтләре, хайваннар һәм үсемлекләренә саклау хезмәте, жәмәгать тәртибен саклау һәм жирле үзидарә органнары белән үзара бәйләнешне оештыру һәм бурычларны үтәү буенча төп максатлар билгеләнә, Аксубай муниципаль районы территориясендә һәлак булган (вафат булган) кешеләр мәетләрен (жәсәдләрен) һәм үлгән хайваннар калдыкларын тиз арада жирләү буенча төп чараларны үтәүнең урыны һәм ысуллары.

План Аксубай муниципаль районының гражданнар оборонасы житәкчесе тарафыннан раслана һәм Аксубай районының хәрби комиссары, Аксубай муниципаль районының Эчке эшләр бүлеге башлыгы, Аксубай муниципаль районының «Аксубай үзәк район хастаханәсе» муниципаль бюджет сәламәтлек саклау учреждениесе баш табибы, «Роспотребнадзор» идарәсенән Нурлат муниципаль районы һәм Нурлат шәһәре буенча территориаль бүлеге башлыгы урынбасары, Аксубай район дөүләт ветеринария берләшмәсе башлыгы белән килештерелә.

14. Хайваннар калдыкларын күмүне оештыру

Һәлак булган хайваннарның һәм кошларның калдыкларын тиз арада күмү чараларын үтәү Гражданнар оборонасының хайваннарны саклау буенча территориаль хезмәтенә, санитар нормалар һәм кагыйдәләр, үлгән хайваннарның һәм кошларның калдыкларын күмү буенча нигезләмә һәм инструкцияләр таләпләренә туры китереп йөкләнә.

Жирле халыктан сораштырулар үткәрү мәгълүматларына караганда, рәсми органнар һәм гражданнар гаризалары буенча, шулай ук терлекчелек биналары өемнәрен сүткәндә, жирлекне визуаль карау вакытында район дәүләт ветеринария берләшмәсе базасында төзелгән үлгән хайваннарның калдыкларын күмү буенча командалар (төркемнәр) көче белән башкарыла.

Һәлак булган хайваннарны оешкан төстә һәм планлы рәвештә эзләү, аларны күмелгән урыннарда илтү максатыннан хайваннар һәм кошларның хужалары да катнаша. Жирле халык жирле үзидарә органы белән килешеп, ирекле рәвештә жәлеп ителә ала.

Хайваннар калдыкларын табу урыннары, урында озак вакытлы ориентирларга бәйле рәвештә, калдыкларын табу урыннарын урнаштыру схемаларын төзү юлы белән, команда (төркем) башлыгы тарафыннан жирләү буенча теркәлә. Озак вакытлы ориентирлар астында жир рельефы элементлары, магистраль автомобиль юллары, юлүткәргеч элементлары һ.б. аңлашыла.

Терлекчелек биналары өемнәре астыннан хайваннар мәетләрен чыгару авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр алып баруга жәлеп ителә торган көчләре белән, залларны сүтү, яңа төзелеш мәйданчыкларын эзерләү, жиңмерелгән биналарны һәм корылмаларны төзекләндерү һәм ремонтлау эшләре алып барыла.

Һәлак булган хайваннар һәм кош калдыкларын үләт базларына ташу район ветеринария берләшмәсе командасының штат автотранспорты һәм авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан бүлеп бирелгән башка транспортта башкарыла, аның территориясендә күмелә.

Аксубай муниципаль районы
Башкарма комитеты житәкчесе -
Аксубай муниципаль районы
Гражданнар оборонасы
житәкчесе «01» 02. 2021ел, № 33
караы белән расланган
3 нче кушымта

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә сугыш вакытында һәм зур масштаблы гадәттән тыш хәлләр, аварияләр, һәлакәтләр вакытында һәлак булган (вафат булган) кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) һәм хайваннарның калдыкларын тиз арада күмү буенча комиссия турында нигезләмә

1. Әлеге Комиссия Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә сугыш вакытында һәм зур масштаблы гадәттән тыш хәлләр, аварияләр, һәлакәтләр вакытында һәлак булган (вафат булган) кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) һәм хайваннарның калдыкларын тиз арада күмү эшен оештыру максатларында төзелә.

2. Комиссия утырышлары кирәк булган саен үткәрелә һәм Комиссия составының яртысыннан артыгы катнашса, хокуклы дип санала. Комиссия карары утырышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

3. Комиссия үз эшчәнлегендә Россия Федерациясенен, Татарстан Республикасының гамәлдәге законнарына, шулай ук муниципаль норматив-хокукый актларга таяна.

4. Комиссиянең бурычы- Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә сугыш вакытында һәм зур масштаблы гадәттән тыш хәлләр, аварияләр, һәлакәтләр вакытында һәлак булган (вафат булган) кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) һәм хайваннарның калдыкларын тиз арада күмелүләрен оештыру буенча чаралар планын эшләү.

5. Комиссиягә аның үтәлешен координацияләү һәм аның үтәлешен контрольдә тоту йөкләнә.

6. Комиссия хокуклы:

- үз утырышларында аның компетенциясенә караган мәсьәләләргә карау;
- үз компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр керту;
- үз компетенциясе кысаларында карала торган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итәргә һәм аларны беркетмәләр белән рәсмиләштерергә;
- комиссия карамагында булган эшләрне башкарганда жәлеп ителгән затларның тәкъдимнәрен һәм искәртмәләрен карарга.